

Книга-некролог допоможе відобразити пам'ять та вшанувати внесок студентів та випускників університету, які присвятили своє життя служінню країні та захисту національних інтересів.

Отже, книга-некролог є важливим інструментом збереження пам'яті, який допомагає нам зберігати історію, культуру та цінності, передаючи їх від покоління до покоління. Їх вплив на формування нашого світогляду та розвиток інтелекту є неоціненним, і вони залишаються невід'ємною частиною нашого культурного спадку.

Література:

1. In memorem: некрологи на сторінках українських педагогічних часописів кінця XIX – початку XXI ст. (за матеріалами фондів Педагогічного музею України) / Педагогічний музей України ; [укладач: О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. – Вінниця: Видавець ФОП Кушнір Ю. В., 2022. 356 с. (Сер. «Педагогічні републікації» ; вип. 9)
2. Єрмоленко, Анатолій. «Пам'яті Мирослава Поповича:[некролог].» (2018).
3. Любовець Надія Іванівна. «Новітня історіографія вітчизняної мемуаристики: до проблеми термінології та класифікації.» Українська біографістика 13 (2016): 28-50.
4. Олійник В. А. Етапи трансформацій українського книжкового дизайну «перехідної доби» (1980–1990 років). «Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну» № 2, 2018. 51–68 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-390-6-16>

ПОЕТИЧНА МІСІЯ ВОЇНА: ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ МАКСИМА КРИВЦОВА

Клявзунік Б. В.

студентка VI курсу факультет культури та мистецтв

Столярчук Н. М.

кандидат філософських наук, доцент,

доцент кафедри культурології

Волинський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

Тема війни завжди була однією з ключових у творчості митців. Сьогодні українські поети пишуть про війну, описуючи її жахливі наслідки, страждання людей, героїзм та жертвовність бійців. Через

поетичне слово митці висловлюють свою підтримку українським захисникам, вшановують пам'ять загиблих та намагаються звернути увагу світової громадськості до проблем війни. По-особливому в цьому контексті звучить поезія воїнів-поетів, оскільки вони особисто і безпосередньо перебувають в епіцентрі війни і відчують на собі всі її жахи та трагедії. Уже відомі українські майстри слова, що нині воюють на передовій, та захисники, які почали писати на фронті, – це Максим Кривцов, Валерій Пузік, Ярина Черногуз, Олександр Терен, Павло Вишебаба, Артем Чапай, Саша Буль, Олександр Михед, Артем Чех [3]. Цьогоріч Ярина Черногуз – українська поетеса, волонтерка, військовослужбовиця, морський піхотинець, бойовий медик, розвідниця Збройних сил України, учасниця російсько-української війни стала лавреаткою Національної премії України імені Тараса Шевченка.

Своєрідність поетичної творчості поетів-воїнів передусім зумовлена тим, що захисники пишуть вірші з особистого досвіду, з власного болю та страждань, що робить їх поезію особливо правдивою та щирою. Окрім цього, у поезіях воїнів відчувається неймовірна емоційна напруженість, яка виражається через болючі спогади, тугу за миром та справедливістю, через прагнення передати надскладні душевні хвилювання та глибокі почуття. Також поети-воїни часто використовують особливі символи та різноманітні метафори для вираження складних внутрішніх перипетій і думок про війну. Вони шукають нові способи виразити свої емоції через нестандартні образи та символи. У поезіях воїнів часто простежується тема героїзму і жертвності бійців, їхньої відданості своїй країні та боротьбі за свободу. Вірші воїнів-поетів стають не лише художньою творчістю, але й засобом передачі історичної пам'яті, яка має велике значення для формування національної ідентичності та усвідомлення цінностей минулого нашого народу.

Яскравим прикладом такої творчості є поезія Максима Кривцова – поета, фотографа, громадського діяча, військовослужбовця, який загинув на передовій 7 січня 2024 року у віці 33 роки. У 2023 році Максим видав першу авторську збірку поезій «Вірші з бійниці». Як йдеться в анотації книги: «Вірші про війну, наче кулі, вражають смертельно глибоко й залишаються назавжди. Це точки перетину тих, хто на передовій, і тих, хто в тилу. Це містки для розуміння один одного» [2].

Збірка вражає своєю відвертістю, емоційною силою та філософським осмисленням жахів війни. Перебуваючи на передовій, Максим Кривцов передає не лише зовнішні події війни, а й її вплив на психологію людей, їхні почуття та переживання. На сторінках збірки ми читаємо і про опис військових дій, і травм, і втрат та надії.

Особливої уваги заслуговує вірш «Не ходи ти тут, не ходи», який після смерті поета був докладений на музику і виконаний солісткою гурту Vivienne Mort Данієлою Заюшкіною [5]. Вірш передає всю

трагічність війни, дає зрозуміти нам, що насправді відбувається на фронті і що відчувають бійці. Він викликає глибокі емоції та роздуми.

«Ї вбили п'ятого березня ...» Ще один щемливий і болючий вірш, який описує всю жорстокість війни, звірства росіян у Бучі, братські могили, чисельні втрати не лише військовослужбовців, а й цивільних:

«Ї вбили п'ятого березня коли вона повертала на свою вулицю їдучи на велосипеді вбили, як ніч убиває день як осінь убиває літо, розпінули чергою.

На хресті наче на дошці оголошень написано: тут спочиває номер 451 вічна пам'ять.

На вулицях і на полях з'являлись нові Голгофи ось тільки кулі замість цвяхів ось тільки артилерія замість списів.

Хотілося

рахувати дні до літа

рахувати кошенят

рахувати дітей

рахувати зорі

рахувати до ста, засинаючи,

Тут спочиває номер 176 вічна пам'ять

тут спочиває номер 201 вічна пам'ять

тут спочиває номер 163 вічна пам'ять

тут спочиває номер 308 вічна пам'ять» [2].

Якщо ж проаналізувати вірш «Весь світ у ранах я візьму цей жовтий скотч...», то в ньому ми можемо побачити спробу зміцнення, шлях до самопізнання, шлях до об'єднання, спільного пошуку. У цих словах відчувається надія і свідомий вибір:

«Весь світ у ранах я візьму цей жовтий скотч я знаю тут у поміч лише жовтий скотч так вабить декольте цієї дивної весни пішли за нею вслід бо хто якщо не ми.

як короп в ставі вигравало тіло зброї а він сказав візьми цей скотч лиш він загоїть бери землі цієї берці й лісу тепле пончо якщо ти наш намотуй більше, більше скотчу.

і говори зі мною більше говори ти бо все мине крім слів як дим і ніч і вітер ти так полюбиш це терпке прозоре місто спускайся з гори поки тут візуально чисто.

ця дика ніч і тут горланить все минуле а тобі добре бо чотири, п'ять і нулик все повертається як ляпас чи як ранок та ми залишимося тут широким шрамом.

і вже земля нам так гирчить тепер як оцет і як скінчиться скотч бери намотуй сонце і в ночі цій неначе риба в клярі я чи ще у Вас лишився скотч Небесна Канцеляріє?

весь світ у ранах я візьму цей жовтий скотч я знаю тут у поміч лише жовтий скотч так вабить декольте цієї довгої весни ми всі пішли на Схід бо хто якщо не ми [2].

Загалом, особливість поетичної творчості Максима Кривцова зумовлена передусім тим, що автор пише з особистого досвіду, з власних спогадів та вражень, що робить його поезію дуже автентичною та правдивою. У поезіях бійця відчувається неймовірна емоційна напруженість, яка виражається через болючі почуття, тугу за миром та справедливістю. Поет шукає нові способи передати свої емоції через метафори та образи. У творчості Максима Кривцова чітко лунає тема героїзму та жертвовності бійців, їхньої відданості своїй країні та боротьбі за свободу. У таких поезіях сакральним чином кодується наша історична пам'ять – основа національної ідентичності і міцний фундамент для відновлення та розвитку усього українського.

Література:

1. Кривцов Максим «Далі». Вірші з бійниці. Київ: Наш Формат. 2024. 192 с.
2. Кривцов Максим «Далі». Вірші з бійниці. URL: <https://nashformat.ua/pdf-preview/virshi-z-bijnytsi-709687> (дата звернення: 12.04.2024).
3. Маймур Ірина. Рядки з окопів. *Журнал великого міста*. URL: <https://bzh.life/ua/lyudi/1706557959-ryadki-okopiv-10-ukrayinskih-viyskovih-poetiv/> (дата звернення: 10.04.2024).
4. Чапл Еймос. *Радіо Свобода*. 12 січня 2024 року. URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/maksym-kryvtsov-poet/32771318.html> (дата звернення: 16.04.2024).
5. Vivienne Mort. Не ходи ти тут, не ходи (на вірш Максима Кривцова). URL: <https://youtu.be/FW9h40ggv9Y?si=9fVL6vaMJm5VEV2u> (дата звернення: 13.04.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-390-6-17>

МУЗИЧНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОЕЗІЙ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ

Коцюрба Н. Є.

*концертмейстер кафедри музичного мистецтва
Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

Постать Лесі Українки є визначною в історії української культури кінця XIX–початку XX століть. Життєвий шлях видатної української письменниці був надто коротким, складним і водночас яскравим. Леся Українка володіла не лише обдарованою поетичною душею, але й глибоким розумінням музики. «Літом 1880 року до нас у Луцьк приїхала